National Library of Israel

סנעד לפסוה

(הערות בתרגלת)

מספרים על יהודי אחד, אורח לשבת שהזמן אצל בעל־בית עשיר, שבשעת הסעודה נטל כף של כסף טהור מעל השלחן ותחבה לתוך הנעל..

ראה בעל־הבית יתפשט בכף, וכי שהתחיל מספרו על מעשהו המכוער, הורה האורח באצבע על בעלת־הבית ואמר:

— „ה י א אשמת!... למאי הולכת היא בשערותיה הגלויות לראשה ובלי שהגולים לזרועותיה? ע„כ לקחתי אני לה את הכף, למען תדע!...

מעשה זה עלה על זכרוני בשבוע זה, בשעה שקראתי את המודעות הגדולות של אגד"י בתתימת ר' חיים וחבר"ע שלו כנגד תענית־הצבור, שנגזר הרב קוק ביום שני לאות מחאה על שערורית הכתל.

— „ה י א אשמת!" — צועקים האנודיסטים במודעה שלהם—„אשמה דאוניברסיטה!.. למאי הולכות הצעירות ב„פריצות התלבושת", וביחוד „פריצות החולצים באוניברסיטה שאר ס ר", ועכ„ב הם „ג נ נ ב י ם א ת ה ב י", ועושים הילולא־והינגא ביום שני, יום שהוכרזה בו תענית־צבור, בהתיאונגרא וביפו ושאותים „לחיים!" על אפו ועל חמתו של הרב קוק ו„האור ניברסיטה שלו"— למען ידעו !..

הגיון זה של „הכף הגנובה" מוצאים אנו ב"ה אצל האנודיסטים עוד ביסי נורטקליף וביסי המלך הוסיין בעמאן ואפילו בתזכיר האחרון שלהם כנגדנו לחברי־הלאומים...

„תאבים אתם מסתמא לדעת מי־צד נהנתי א נ י בתענית־צבור זו?

לא אכסה מכם, רבותי, כי הכרז־תי הפעם „נוטרליות" נכונה ולא רציתי להכנים את ראשי בין שני הרוח, אכן בבה! בקשתי לצאת ידי חובת שני הצדדים והצלחתי ב"ה, מה עשיתי —

— „פיסטי־פיסטי„! חצי יום, כלו־מר מן הבקר ו עד הצהרים, הייתי ק ו ק י ס ט ולא בא אוכל אל פי, ובהגיע שעת הצהרים ישבתי ולמדתי ש ו ל ח ן ע ר ו ך עפ"י שטת ר' חיים...

ואולם הסטטיסטיקה הוכיחה כי ביום „צום" זה, רבו החסידים של זוננפלד בעירנו, וכל המסעדות שהיו מלאות — תוכחנה !

והבל שואלים: קיטרוטש זה שפ־קת הוא מה ראה על בכה שמתחילה נזר על מנורות־הלוקס על יד הכותל ולאחרתו חזר בו ורץ אל מיוחס כדי לפייסו ולהרגיע את רוחו וביטל את רע הגורה? מעיקרא מאי קא סבר מר?

על זה מתהלכות בעירנו גירסאות ונוסחאות ואגדות שונות, אלא שאני אספר לכם מהן רק שתים ודוקא ממקור ראשון, כדרכי.

אחר ישיבת הסקידים הנבוהים בדבר הכותל, פנה המושל ע"י התיר־ליפון למ„מ הנציב ושאל מאתו כיצד להתנהג ברבר פנסי הלוקס על יד הכותל המערבי (בבקשה מכך, ארוני הבהור־הועצעור, אל תטעה לכתב המותל ה ע ר כ י כמו שקרה בגליון „האריץ" מיום ג' זה!). ולוק צוה להר־ניח את כל הענין הזה, ואולם אין אדם ש מ ו ע אלא מהרהורי לבו וע"כ שמע קיטרוטש בתיליפון את המלה „לא!"

נזדרז המושל והטריח אליו את הרב הגדול והנשיא המיוחס ואמר להם: „לא!" כלומר: „יהי חשך"! עד שחשכו עיניהם מראות את דרכם המוצת. ואולם, כאך שנגיעו הדברים לאזני לוק ושמע על ה„חזוק" שעשו לקוק—ויתחלחל ויקרא את המושל בתיליפון: א—י—כה? המן הכותל אשר ציוויתיך לבלתי הסר ממנו את הלוקס הסירות ?

ואעפ"י שאומרים כי על „לא" אין מתחרטים לעולם, נתחרט כיד המושל ורץ בכבודו ובעצמו למיוחס לבשר לו את הבשורה הטובה כי המסעדה „חוזרת בה"...

אם תרצו רבותי, הרי זו א ג ד ה ואם לא תרצו הרי לכם נוסחא אחרת:

שמע קיש כי לוקסים מאפיש העסק ביש, מהר היש ושלח ע"י רץ מכתב נמרץ אל המושל בדבר הכותל, שאם לא ישתדל לבטל במהרה זאת רוע הגורה—אז יתפטר ויטע מהר כדי לסדר את השאלה המחפירה בלונדון הבירה והמעטירה...

מובן מאליו, שהמושל יצא מכ־ליו ורץ כצבי לכבוד הנשיא. בפחד ואימה. לשכך חימה: בתשובה לחזור וגם לאמרה: „יהי אור!".

יש לנו כותל —
יצרות על הרוטל,
„נאשיונאל־הוס" —
וזהו חלום.
קיטשמונד וריטשמונד
דאף וסטמפולי
יכולי וכולי
Luke must remember
The 2nd November!...

ובחג הסוכות הזה — כך מספרת ההיסטוריה של הכתל—הומין מיוחס לסיכתו היפה את לוק ואת מילם ועוד אירחים חשובים מאחב"י.

השיחה נתגלגלה, כמובן, על מאורעות הכותל וד"ר דוכן, שהוא אוהב ויודע לספר מעשיות יפות, ספר לפני האורחים הנדולים מעשה ביהודי ינוצרי, שהיו גרים בשכנות באמריקה היתה להם מרפסת קטנה ומשותפת שהיו עוברים בה איש איש לביתו. כהגיע חג הסוכות, ראה הגוי פתאום והנה היהודי מביא קרשי־עץ וכלונ־סאות ויריעות ותיקע יתדות בקרקע ובונה לו מעין צריף לכל רוחב המר־פסת. מסתמא החל הגוי למחות נגד המעשה הזה, ואולם כל מחאותיו וצע־קותיו לא הועילו. היהודי עמד ותסע לו מסמרות עד שכלה את כלאכתו אשר עשה והקים לו סוכה נאה וכשרה עפ"י כל הדינים.

ואולם השכן הגוי, שאינו יודע „הכמות", הלך והניש קומלנא לבית המשפט, והשופט—שהיה יהודי — הוציא את פסקדינו, שהשכן היהודי מחויב להרוס ולהסיר את הסוכה במ־שך ש מ ו נ ה י מ י ם. הגוי היה מרוצה להפטר מ„ם ובמשך זמן כ„מ קצר שבוע ימים!—מהצריף הזה הכמ־לא את כל המרפסת. והיהודי ישב בסוכתו כל ימי החג להנאתו ולשמ־חתו...

שמע מילם את המשל הזה, הרהר קצת ואמר:

Oh, Yes! I understand the point...

— אה, כן! הבינותי את העוקץ... וכונתך בודאי למיטרוטש שהיה צריך לחיות „לשופט" ולהוציא את פ־ס־דינו, שהיהודים מחויבים להסיר את המחיצה על יד הכותל במשך 24 שעות, וביומתים יעבר הזמן, ושני הצ־דדים היו יכולים לחיות מרוצים...

כן, אבל מיסטר מילם שבה, כנראה, כי השופט הלז היה י ה ו ד י וכי כל המעשה המסופר בשני השר־כנים ובפסק דינם היה לא בממשלת המנדט ולא ב„בית־דין הלאומי"...

אגב, שואלים אותי מכל צד — —מה יהיה ב ש נ י ל נ ו ב מ כ ר הבעל"ט, ואמרתי לשואלי: אמנם „אשרי מפחד תמיד", הר„ת שלהן הם: א מ ת, אבל בלל זה יהא נקוט בידכם תמיד—אם הממשלה לא תעצה לא יהיה כלום ולמיהוש לא מיבעי!

ולזכא מידא דלא רמיזא באריי־תא, והא תאמר: בשב"ק זו אנו לומדים פרשת „לך לך" עם „גוי גדול", ובפר־שת הבאה בשבוע של השני לנובמבר נזכר גם „באר־שבע" ומדברים גם על ס ד ו ם...

ירחם ה'!

ומר א. ב ר כ נ ע ן שולח לנו מראש־פנה „רשימות גליליות" ומספר בעטו חרק והשנון את המעשים היפים דלקמן.

בין האורחים החשובים, שבאו לבקר את החפירות לגלוי במלכתו של יבוס הכנעני, הופיעה גם „ידידתנו", בת עם האנגלי מים ניוטון הידועה, השוכנת כבוד במרומי הכרמל. היא סיירה זמן המקום הה־סטורי היפה הזה ותתפעל מאד. לא רחוק מעשרות הע־רבים הכפריים, שהפרו מתוך צפיה לגלוי אוצרות גנוזים ונעלמים בבטן האדמה, ראתה מים ניוטון צעיר יחוד דו—האכר ג. מראש־פנה—ותפן אליו לשאל לפי שיכת כל האדמה שבה חבויה העיר „הצור" רבתי?

— „לי הן, גברתי!"—ענה האכר ג. בגרצות בהוראתו באצבעו על לבו.

— „האמנם כן?!... ובכן כל הקר־קעות הללו בידי היהודים?!"—נזעקה הגברת האנגלית מוכת תמהון וצער.

ניכר היה, שהיטב חרה לה על „המציאות המרה" הזו...

ועכשיו—מוסיף מר בן־כנען — מוצא אני חובה לעצמי לנגע במצבה העליב של שפתנו העברית במשרדי הממשלה הרוממה בצפת. אעפ"י שמדי זכרי את הדבר הזה חש אני כאב וצער ומאיך גיסא גם בחילה וגיעל.

לא פעם נתעוררה שאלה זו, בפר־ומני, מעל דפי העתונים, ואולם אין כל שנוי לטובה ועילם במנהגו נורה, המשטרה שולחת הודעות, הזמנות ופקודות לאחב"י ד ר ק בערבית: משרד הבטחון שולח למושבות את הרשימות והחשבונות של מכי הע־שור וחיי־כלי א ך ד ר ש בעברית ועפ"י פקודת ע ר ב י ו ת יכולתי הבלית ע ר ב י ו ת ואין לו לכי שיסרב לקבלן מאתו: בתי־המשפט, שפרוב יהודי היא שם בבליראה ובבלי־מצא, שולת את הזמנותיו יפסקידיניו לרבי־דים ד ו ק א ב ע ר ב י ת.

הרי יהודים אומללים, שהעזו לשנות ממנהג ישמעאל זה וחנויתי קובלנות לבית־המשפט דומא בעברית, ואולם הן נדחו כלן ע"י בנוד „המזכיר הראשי" (באש־כאתים בלע„ז), שמצנו בפה מלא כי אינו רוצה לשמע ולראות את חלשון הזו—„עוברא־ני מיש לא־זים". והעיקר שאני בבית המשפט החתם „מהרגש מיוחד", שיתרגם את הקובלנות של היהודים לשפה העברית השאל ה ר ש מ ו ת של „בית־דין הלאומי" בצפת: זוהי הטענה, לא פחות ולא יותר!

ובכן, להוי ידוע לכלל ישראל ולממשלת המנדט, שבבוד המזכיר של בית־המשפט בק"ק צפת אינו רוי צה להכיר בזכותה של השפה העברית במשרדו ואין מי שיערער נגדו ונגד יתר חבריו בארמון הממשלה בצפת.

כך היא, בשם שאני יהודי!..

ובשורות טובות נשמעות מרחוק ואפילו ממחלה הצפונית־המקיצונית.

לא יאומן כי יכיפר. אבל המעשה נמסר לי מפי אדם שעדיתי נאמנה מאד. מתולה זכתה לשוחט צעיר מ מ־חה ימנומר, אברך משי מצפת, צדיק תמים שאינו נוגע בזבוב אשר על הקיר. בקש אברך זה לישב בשלוה ובקפץ עליו הוגזה של... ניגודת אחת. אשה זו הלכה לשחוט את הבהוון שלה אצל רשוחט הזה, ויצאה משם בצעקות ובילולות, שהשוחט הצעיר מאכיל את כל המושבה „טרפות" ר"ל. היא ראתה בעינה, כי שחט את חבריין שלא כדין של הילכה והוכאת ב„חלל" אלא ב„ילכה בלבד..

ולא זאת אלא, שהבריאה לת אפיים, החליט בדעתי לחוציא מכיסי מך מ א ת ו ע ש ר ר נ ר ו ש לטובת הכלל ולכבד את השוחט בסר־טיפקאטי, למען ידעו!

הלכתי לו יאיר בביתו, לפעל מרכזי, ויכריח עמד למשפט כראוי לו. בית־המשפט יביאו בוראי על שכ־רו, ואולם הוצר החליט לע„ע להפטר מה„ספחת", שהוא עושה „פיטיש־פאטש".

ולך דע, איה מקום כבודה של ה„יהדות"!

עז מות